

Gfv.IV.30.248/2012/4.szám

A Kúria a dr. Oláh István ügyvéd által képviselt felperesnek a Szladics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szladics Viktória ügyvéd) által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Hajdúböszörményi Városi Bíróság előtt 4.G.40.019/2009. számon megindított és a Debreceni Törvényszék 2.Gf.41.091/2011/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 36. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes jogelődje, a .. és az alperes jogelődje, a .. között 2007. október 24-én ügyletek közvetítésére vonatkozó szerződés jött létre, amely alapján a felperesi jogelőd, mint közvetítő ügyfelei részére az alperesi jogelőd, mint finanszírozó pénzügyi lízing formájában nyújtott finanszírozást. A felperesi jogelőd vállalta, hogy az alperesi jogelőd számára ügyfeleket közvetít, amely után a felperesi jogelődöt egyszeri ügyfélszerzési jutalék illeti meg. A szerződés 5. pontja úgy rendelkezett, hogy amennyiben a közvetített ügylet az átadás-átvételtől számított 365 napon belül a finanszírozó és a felperes által közvetített ügyfél között az ügyfél nem fizetése miatt megszűnik, a közvetítő köteles a kifizetett jutalékot visszafizetni, vagy a finanszírozott összeget jogosult beszámítani bármely közvetítővel szembeni fizetési kötelezettségébe. A szerződés 9. pontja értelmében a közvetítő

vállalja az ügyfél-azonosítást és szerzi be a tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozatot. Ez a szerződés 2007. december 31-ig határozott időtartamra szól. A peres felek jogelődai között ezen szerződést megelőzően is fennállt hasonló tartalmú üzleti kapcsolat és ez ezután is fennmaradt.

2008. elején az alperesi jogelőd hasonló tartalmú szerződést küldött a felperesnek, azonban a felperesi jogelőd a szerződés korábban ismertetett 5. pontjának el nem fogadása miatt nem írta alá az írásbeli szerződést. Ezzel együtt a felek jogelődai között, illetve később az alperes és felperesi jogelőd között a szerződésnek megfelelő megállapodások jöttek létre és közvetítői jutalék kifizetések történtek. 2008. október 17-én az alperes a felperesi jogelőd által közvetített ..-vel három darab különböző Volvo haszongépjármű lízingelésére vonatkozó szerződést mind- három esetben 14.400.000 forintos vételára vonatkozóan, amely alapján a felperesi jogelőd 1.400.000 forint közvetítői ügynöki jutalékot kapott az alperestől. A .. a szerződés kötéskor fizetendő díj mellett az első törlesztőrészlet megfizetése után a további törlesztőrészleteket nem fizette meg, így az alperes 2009. január 7-én a szerződéseket azonnali hatállyal felmondta. A gépjárműveket egy behajtó cég segítségével az alperes visszaszámaztatta a felperesi jogelődnek. 2009. január 14-én a felperesi jogelőd félpótkocsit adott el a ..-nek 4.800.000 forintért, amelyet az alperesi cég finanszírozott, azonban ezen összegből 1.440.000 forintos összeget az alperes nem fizetett meg a felperes részére azzal a hivatkozással, hogy az alperesnek a ..-vel megíúsult szerződése miatt a felperesi jogelőd részére kifizetett jutalékot beszámítja a felperes követelésébe.

A felperes keresetében 1.440.000 forint tőke és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta: a felperes jogelődje által a .. részére átadott félpótkocsi vételárát az alperes nem fizette meg 2009. február 5-ig, abból 1.440.000 forinttal tartozott. Az alperes a kereset elutasítását kérte. A felperes keresetét jogalapjában és összecszerűségében elismerte ugyan, azonban az alperes beszámítani kívánta a felperes terhére a ..-vel kötött ügylet közvetítése kapcsán kifizetett 1.440.000 forintot, arra hivatkozással, hogy az alperesnek három lízingszerződés teljesítése a a felperes által közvetített .. részéről megíúsult, a részletek nem fizetése miatt a szerződést felmondta. Az alperes arra hivatkozott, hogy a vonatkozó jogszabály értelmében részére a kifizetett közvetítői jutalék visszajár, illetve a felek között ilyen tartalmú szerződés jött létre. Ha pedig a bíróság úgy ítélné meg, hogy a 2008-as évre érvényesen nem jött létre a szerződés, akkor kérte azt hatályossá nyilvánítani. A felperes kérte a beszámítási kifogás elutasítását. Előadta: nem jött létre a felek között olyan írásbeli szerződés a 2008-as évre vonatkozóan, amely alapján a közvetítői díj bármilyen okból

visszajárna az alperesnek.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét azért utasította el, mert az alperes beszámítási kifogását alaposnak minősítette. A bíróság megállapította: a felperes és az alperes között az alperes által elismerten 1.440.000 forintos követelés áll fenn 2009. február 6. napjától kezdődően. Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a peres felek jogviszonyára az önálló kereskedelmi üzleti szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvényt kell alkalmazni. Ezen szabályozás jellege alapvetően diszpozitív, vagyis a felek a törvény rendelkezéseitől egyező akarattal eltérhetnek, ha a törvény az eltérést nem tiltja. A peres felek jogelődjei között 2007. október 24-én létrejött szerződés alapján jártak el a peres felek. A határozott időre kötött szerződés teljesítését a felek a határozott idő lejárta után tovább folytatták, ezzel a szerződés határozatlan időtartamúvá alakult át. Nem találta megalapozottnak a felperes azon érvelését, hogy mivel a 2008. évben megküldött szerződés közvetítői jutalék visszatérítésére vonatkozó részét nem írta alá, nem jött volna létre és ne állt volna fenn szerződéses jogviszony a felek között. Az ítélet megállapította: az alperes bizonyította, hogy a felperesi jogelőd által közvetített szerződések kapcsán 2009. januárjában az alperes felmondta a ..-vel kapcsolatos szerződést, így a felperesi jogelődre vonatkozó, jutalékra való jog egy éven belül megszűnt, vagyis a kereskedelmi ügynöki jutalékra vonatkozó jogát a felperesi jogelőd elveszítette. A jutalék csak akkor jár, ha a harmadik fél a szerződést teljesíti, ha a harmadik fél teljesítése elmarad, jutalék csak abban az esetben jár, ha a szerződés teljesítésére olyan okból nem került sor, amiért a megbízó, tehát az alperes a felelős. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes által elismert 1.440.000 forintos jutalékösszeg az alperes részére visszajár, ezért azt az alperes a felperes azonos összegű követelésébe beszámíthatta. A beszámítás erejéig pedig a kötelezettségek megszűnnek.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság elsőfokú ítélet helyes indokaira való visszautalással az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását és a keresettel egyező tartalmú ítélet meghozatalát kérte. Nem vitatta, hogy a peres felek jogviszonyára az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésre vonatkozó jogszabályt kell alkalmazni. Álláspontja szerint azonban annak diszpozitivitása folytán a felek érvényesen megállapodhattak abban is, hogy a lízingbevevő nem teljesítése nem érinti az alperes jutalékfizetési kötelezettségét. Azzal, hogy a felperes az ezzel ellentétes szerződéses kikötést nem fogadta el, majd pedig erre az alperes észrevételt nem tett, álláspontja szerint olyan tartalmú szerződés volt érvényben a felek között,

amely alapján a lízingbe vevő hibás teljesítése a jutalékfizetési kötelezettséget nem érinti. Utalt arra, hogy az alperes nem tudja felmutatni az általa állított tartalmú 2008-as szerződést. A felperes kifejtette: levelezésük során a szerződés vitatott 5. pontjának 6. bekezdésére az alperes nem is hivatkozott. Ez a szerződési pont nem lényegi eleme a megállapodásnak, vagyis írásbeliség nélkül is módosítható volt, annak kiiktatását az alperes ráutaló magatartással elfogadta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte azzal, hogy a felperes a jogerős ítélet mérlegelést tartalmazó indokolásának felülvizsgálatát kéri, amelyre nincs jogi lehetőség.

A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alaptalan.

A peres felek jogelődjei között 2007. október 24-én „Megállapodás ügyletek közvetítéséről” elnevezésű szerződés jött létre. Erre a szerződésre az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Ezen törvény 2.§ (1) bekezdése értelmében e törvény rendelkezéseitől a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha a törvény az eltérést nem tiltja. A (2) bekezdés szerint, ha e törvény egyes rendelkezéseitől eltérést nem enged, a felek eltérő tartalmú megállapodása helyébe e törvény rendelkezése lép. A 4. § értelmében a kereskedelmi ügynöki szerződés érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges. E rendelkezéstől a felek nem térhetnek el. A 8. § (2) bekezdése értelmében a kereskedelmi ügynök díjazása kikérhető jutalék formában is. A 12. § (1) bekezdés g) pontja értelmében a jutalék - a felek megállapodása szerint - akkor és olyan mértékben esedékes, amikor és amilyen mértékben a harmadik féllel a szerződés létrejött és a harmadik fél teljesítette azt. A (2) bekezdés szerint a jutalék legkésőbb akkor esedékes, amikor a harmadik szerződő fél teljesítette a szerződést, vagy teljesítenie kellett volna, ha a megbízó is teljesített volna. A (3) bekezdés szerint, ha a felek úgy rendelkeznek, hogy a kereskedelmi ügynöki jutalékhoz való jogát a szerződés létrejötte önmagában megalapozza, illetve azt a teljesítés elmaradása nem érinti, a jutalék a szerződés megkötésekor esedékes. Az (5) bekezdés szerint nem illeti meg jutalék a kereskedelmi ügynököt, ha a harmadik féllel kötött szerződés teljesítésére olyan okból nem kerül sor, amiért a megbízó nem felelős. A (7) bekezdés értelmében a (2) bekezdésben foglaltaktól a felek megállapodása a kereskedelmi ügynök hátrányára nem térhet el, továbbá érvénytelen az olyan megállapodás, amely alapján a kereskedelmi ügynök elveszítené a jutalékhoz való jogát akkor, ha a harmadik féllel kötött szerződés teljesítésére olyan okból nem kerül sor, amiért a megbízó a felelős. A 15. § (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi ügynöki szerződés köthető határozott vagy határozatlan időre. A (2) bekezdés értelmében, ha

határozott időre kötött szerződés teljesítését a felek a határozott idő lejártá után tovább folytatják, a szerződés határozatlan időtartamúvá alakul át.

A jelen esetben a felek jogelődei 2007. október 24-én határozott időtartamra kötöttek szerződést a 2007-es év végéig, de a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelmű, hogy 2008-ban és 2009-ben is folytatták a teljesítést, így a fenti rendelkezés értelmében a szerződés határozatlan időtartamúvá alakult át. Az ily módon, határozatlan idejűvé vált szerződés 5. pontjának (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben az átadás átvételről számított 365 napon belül a finanszírozó az ügyfél nem fizetése miatt felmondja az ügyféllel kötött finanszírozási szerződést, a közvetítő köteles a finanszírozó által ezen ügyletre kifizetett jutalékot a finanszírozó számára a felmondás tényéről történő tudomásszerzéstől számított 5 banki napon belül visszafizetni, illetve a finanszírozó jogosult ezen összeget beszámítani bármely közvetítővel szembeni fizetési kötelezettségébe.

Helytállónan állapították meg az eljáró bíróságok: a felperesnek az a magatartása, hogy 2008-ban az aktuális szerződés tervezetből az 5. pont utolsó bekezdését a felperes (jogelőd) képviselője kihúzta, nem minősül a szerződés érvényes módosításának, mert a jogszabály kogens rendelkezése folytán a szerződés csak írásban köthető meg. Ehhez képest pedig a módosítás esetében is kötelező az írásbeliség, tehát a szerződés ráutaló magatartással nem volt módosítható. Ezen túlmenően a felperes még azt sem bizonyította, hogy az alperes ráutaló magatartással valóban elfogadta volna az általa készített blanketta szerződés ezen lényeges pontjának módosítását (elhagyását). Ezt az alperes az eljárás során mindvégig vitatta. Helytállónan, okszerűen állapították meg az eljáró bíróságok tehát, hogy a jogelődök által 2007. októberében kötött szerződés határozatlan idejűvé vált, és annak változatlanul részét képezte a szerződés 5. pontjának utolsó bekezdése. Ennek alapján pedig az alperes által ..-vel kötött szerződésének felmondása miatt a felperes részére közvetítői jutalék nem jár. A felperesnek egy másik ügyletből adódó, azonos összegű követelésébe tehát a vissza nem fizetett jutalék a Ptk. 296. §-a alapján beszámításra alkalmas volt, így a felperes követelését megszüntette. Mindezek alapján az eljáró bíróságok jogszerűen utasították el a felperes keresetét.

Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pereszes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részére a jogi képviselettel felmerülő költséget, amely a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján került megállapításra.

Budapest, 2013. február 6.

*Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád sk. előadó
bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró*

Vné

*A kiadmány hitelével:
tisztviselő*